

DE PARADISVogELS.

(Feroel van blz. 108.)

't Schijnt dat er bij de menschen een zucht is, om het wonderbare altijd nog wonderbaarder te maken dan het is. Althans bij dezen vogel schijnt men niet genoeg gehad te hebben aan zijne onovertreffbare schoonheid in bekleedsel; men heeft er nog heel wat bijgedaan.

In den regel koopt men deze vogels dood en dan altijd zonder pooten. De inboorlingen snijden deze pooten er af wanneer zij het dier opensnijden, om het te zuiveren en te laten droogen. Door deze omstandigheid is het sprookje ontstaan, dat het een vogel zonder pooten was, die altijd vloog en nooit rustte totdat hij dood nederviel. Hij zweefde, zoo zeide men, altijd in de lucht, gelijk de visschen dat in het water doen. Zij zouden zich dan ook al vliegende voeden met den geur en het honigsap der bloemen; al vliegende slapen zij, of, waren ze eens al te moe geworden, dan hingen ze zich met de lange stuurvederen aan den tak eens booms op en rustten zoo voor een geruimen tijd uit. We zullen onzen lezers niet behoeven te zeggen, dat dit zoozele ougerijmheden zijn, en dat men thans in Amsterdam en op vele andere plaatsen opgezette paradysvogels met hunne eigene pooten aan 't lijf bij menigte zien kan.

't Is niet te betwijfelen of deze vogels zijn door sommige wilde volken godsdienstig vereerd geworden; ook daaruit blijkt dit, dat de heidensche priesters in die streken, waar zij gevonden worden, wonderkrachten aan hen toeschrijven. Zoo zeggen zij, dat hij, die zulk een vogel vaagt vóórdat de zon hoog is, eenen gelukkigen dag te wachten heeft, terwijl het nadeelig zijn zou, indien men hem later op den dag viagt; dat het een middel tegen sommige koortsen zijn zou, wanneer men dezen vogel gedroogd aan een bandje om den hals draagt, of wanneer men de slagvederen er van in de ooren steekt, zoo als de vrouwen dat in ons land wel met ringen in de ooren doen.

Ook speelt deze vogel eenen rol in de volksverhalen en overleveringen, die onder het volk in zwang gaan; maar altijd schijnen zij aan hem eene goede betekenis te geven. Men bezigt hem nooit in die vertelsels om iets onaangenaams of iets kwaads voor te stellen. Uit al deze dingen blijkt het duidelijk, dat men voor den fraaijen vogel eene soort van eerbied gevoelt.

't Laat zich begrijpen, dat ze daartoe door de groote schoonheid van het beestje komen. Jammer maar, dat ze niet hooger opklommen tot Hem, die aan dezen vogel zijne schoonheid en sierlijkheid gegeven heeft; maar dat is den mensch ook niet mogelijk, indien hij niet door hogere openbaring dan die der natuur voorgelicht en bestuurd wordt. Dan eerst begrijpen wij wat het zeggen wil: „in uw licht zien wij het licht,” zoo als de Heilige Schrift zegt. Eerst als wij uit die Schrift de heerlijkheid, de liefde en de genade van onzen God hebben leeren kennen, eerst dan krijgen de gewrochten van zijne hand voor ons hunne ware betekenis; zonder deze blijven wij aan het uitwendige, aan de stof hangen, en deze beantwoordt onze vragen alleen zoover als onze zintuigen reiken, maar verder ook niet, en omdat onze zintuigen ons nooit tot den Onzichtbare kunnen brengen, zullen zij ook nooit voldoende zijn om ons te brengen tot die hoogte, dat wij boven het zinnelijke verheven zijn. En dat moet toch eens zóó met ons zijn of worden, zullen wij waarlijk gelukkig zijn. Want het zinnelijke zien wij elken dag voor onze oogen veranderen en vergaan; wij kunnen daar geene rust bij vinden; en aan rust heeft de mensch behoefte. Hij moet zich kunnen vasthouden aan iets, dat hem nooit verlaat. En dat blijvende is alleen in den Onwankelbare te vinden, die zich in Christus aan ons heeft geopenbaard, opdat wij door 't geloof in dien Zoon zijner liefde gelukkig en tevreden zouden leven met eene hope die niet beschaamt, door een geloof dat eenmaal in aanschouwen verwisseld wordt.

En daartoe kunnen niet alleen de schoone paradysvogels, maar ook alle andere werken zijner vingers ons aanleiding geven. Vergeten wij daarom ook niet, dat Hij, die de menschen het meest liefheeft, gezeyd heeft: aanziet de vogelen des hemels!

U.

H. J. v. L.

DE GODSDIENST VAN DE OUDE BEWONERS DEZER LANDEN.

Denkt eens na hoe treurig de toestand onzer voorouderen was! Zij kenden God niet. Duizenden en duizenden stierven, zonder ooit iets van Hem, zonder ooit iets van den lieven Heiland gehoord te hebben. Ik zeide u, dat zij afgodendienars waren: wel is 't waar, dat zij in 't eerst geene tempelgebouwen of afgodsbeelden hadden, maar zij aanbaden toch de zon, de maan en de sterren, en zelfs het vuur. Voor deze voorwerpen wierpen zij zich neder in heilige bosschen, wier boomen nimmer mogten gekapt worden. Waarzeggers, die nit den loop der sterren of uit het bloed en de ingewanden van geslagte dieren de

toekomst meenden te kunnen voorspellen, vonden bij hen het grootste geloof, en aan hunne uitspraken onderwierp het volk zich blindelings. Zij geloofden dat zij na hunnen dood, in eene zekere plaats, die zij Walhalla heetten, uit de hersenpannen hunner verslagene vijanden lekker bier zouden drinken en spiegelgevechten houden. En dat was nu al wat zij van de zaligheid verwachten!... Neen, dan leert ons Gods Woord eene geheel andere zaligheid kennen, niet waar, mijn lieve lezer? — De barden of zangers bezongen hunne heldendaden, en waren de voorzangers bij hunne afgodische eredienst. Daarbij hadden zij nog eene soort van priesters van hooger rang, druiden geheeten.

Afgodery en bijgeloof gaan gemeenlijk met onwetendheid gepaard. Ook bij hen waren de allereerste beginselen van wetenschap onbekend. De kinderen der Friezen en Batavieren wisten van geen lezen of schrijven af, zoo min als hunne ouders. De vaders, lui, aan spel en dronkenschap verslaafd, lieten den veldarbeid aan de vrouwen en zwakke grijsaards over, verspeelden dikwijls de vrijheid hunner vrouwen en kinderen, of zij oefenden zich in den wapenhandel en voerden krijg; want de vredelevendheid was niet van duur, en de Friezen vooral waren twistgierig, en maakten van den krijg hunne hoofdbezigheid. En toen die volken kunsten en wetenschappen van de Romeinen en andere volken leerden, met welke zij in aankomst kwamen, achtten toen leerden zij van deze ook vele andere goden, alsmede afgodsbeelden kennen. Het werd er niet beter om; nu bogen zij zich voor hout en steen neder: zij wisten niet wat zij doen moesten om zalig te worden.

Neen waarlijk, zij wisten niet wat zij doen moesten, om zalig te worden. Zij offerden zelfs menschen: maar wat kon dit hun baten? Zij kenden de groote waarheid niet: „Daar is één God: die Hem aanbieden moeten Hem aanbieden in geest en in waarheid; — daar is ook één Middelaar Gods en der menschen, de mensch Christus Jezus; die in Hem geloof, heeft het eeuwige leven” (1 Tim. 2: 5; Joh. 4: 24; 3: 36). Hunne priesters de druiden, waren even wreed als de priesters van Moloch. Deze leerden het volk, dat alle vaders van huisgezinnen de magt hadden over het leven en den dood hunner vrouwen, kinderen en slaven; dat de ziel na den dood in andere lichamen overgaat; dat er bij buitengewone rampen menschen moesten geofferd worden; dat de krijgsvangenen ter eere der goden, op het altaar gedood of levend verbrand moesten worden; dat er eene andere wereld is, en dat zij, die zichzelf doodden om hunne vrienden aldaar te verzegelen, eeuwig met hen zouden leven.

„Neen!” roept zij mij zeker toe, „neen, wij moeten het met u bekennen, dan leert de Bijbel ons geheel wat anders!” Het is zoo; maar vergeet toch niet dat die ongelukkigen geen Bijbel hadden. Het was toen „de tijd der onwetendheid.” En als gij nu een Bijbel bezit, of leest er dan ijverig in en bidt Godt dat Hij u wijs make tot zaligheid... Maar hoort verder: ik heb u gezegd dat de druiden even wreed waren als de priesters van Moloch. Dit zal ik u bewijzen. Op zekere tijden sloten deze priesters eene menigte kinderen op, in een nit teenen en stroo gevlochten, zeer groot afgodsbeeld, en dan staken zij dat beeld in den brand. Zoo werden al die kinderen op eens verbrand; want zij hielden het er voor, of ten minste zij beduidden de ouders dat dit den goden hoogst welgevallen is. De ongelukkigen geloofden dit; menigwerf gaven zij hunne slaven er bij, en somwijlen gebeurde het dat velen zich beijverden om zich zelve op die wijze aan de goden op te offeren, in de meening dat zij daarmede de zaligheid zouden verdienen. Honderden en duizenden zijn op deze wijze ter dood gebracht.

Hoe algemeen en diep ingeworteld de afgodery niet alleen in ons land, maar ook elders in Europa geweest is, kunnen wij opmaken uit de namen, waarmede wij en andere Europese volken nog de dagen benoemen. Deze zijn geene andere dan die van afgoden, van welke ieder op den naam zijnen naam benoemde dag bijzonder vereerd werd. Zondag heet dus naar den afgod de zon; Maandag, naar de maan; Dinsdag, naar Thuisko; Woensdag, naar Wodan, den god des oorlogs; Donderdag, naar Thor, of den moordenaar, den god des donders; Vrijdag, naar Friga, of Frija, en Zaterdag, naar Sester of Saturnus.

T. M. L.

VOOR DEN ONDERWIJZER.

UIT DE OUDHEID.

(Feroel van blad. 104.)

Het grootste goed, dat gij aan uwe stad kunt doen, sprak Epiketus tot zijne medeburgers, is niet gelegen in het verheffen van de daken uwer huizen, maar in het verheffen uwer zielen. Het is veel beter dat groote zielen in lage hutten wonen, dan dat slaafsche zielen in hoog getrokken paleizen kruipen.

De beroemde wijsgeer Krates zeide: „Indien ik kon, zou ik op den hoogsten top der stad klimmen en uitroepen: O, ellendige ouders! wat zwoegt en draaft gij om uw geld te vermeerdereu, terwijl gij u zoo weinig bekomert over

de opvoeding uwer kinderen! (Hoe velen, die christen-ouders heeten, maakt deze heiden te schande!)

Welke ondeugd heb ik heden afgelegd? welke zonde bestreden? en waarin ben ik beter geworden? Zoo moet men zichzelf dagelijks rekenschap afvorderende vragen. Dit voorschrift gaf Seneka, en hij voegde er bij: „Ik volg dit voorschrift en houd dagelijks rekenschap. Wanneer de nacht begint te vallen, herdenk ik mijn levensgedrag van den verlopen dag, en verberg niets voor mijzelf.”

Wanneer het mogelijk ware, zegt Demokritus, dat het ligchaam de ziel voor zijn registerloos kon doen verschijnen, wat zouden vele zielen, die hunne lichamen van onmatigheid niet hebben teruggehouden, eene zware verantwoording hebben.

Sokrates zegt: „Heb acht op uzelf bij het gebruik van geestrijke dranken, en sta op vóór de wijn u bevangt. Wanneer de hersenen eenmaal door den wijn bedweld zijn, zijn zij aan een paard gelijk, dat den ruiter uit den zadel werpt.”

Diogenes bij iemand te gast zijnde, en gedwongen wordende om wijn te drinken, nadat hij gevoelde reeds genoeg gedronken te hebben, nam den beker en stortte den wijn over den grond, daarbij zeggende: „Het is beter dat ik den wijn bederf, dan de wijn mij!”

De beroemde wijsgeer Simplicius deed dagelijks het volgende gebed: „Ik bid U, Heer, Vader en Leidman onzer ziel, geef dat wij nimmer de waarde onzer natuur vergeten, en sta ons, die Gij tot vrijwerkende wezens gevormd hebt, in onze pogingen bij, om ons van lichamelijke begeerten en onverstandige hartstogten te reinigen, opdat wij ze mogen leeren besturen, en, overeenkomstig de oogmerken der natuur, door middel van het licht der waarheid, gebruiken, ter verbetering van onze zielen en tot hare vereeniging met het hoogste Wezen. Eindelijk, o God! verwijder van de oogen van onzen geest alle duisternis, opdat wij beiden U en de menschen klaar mogen leeren kennen.”

Het is niet waarschijnlijk, zegt Cato, dat de Natuur juist het laatste bedrijf van het menschelijke leven, gelijk een armhartig dichter, zou verwaarloosd hebben.

Gelijk niet alle wijn, zegt Cicero, van ouderdom zuur wordt, zoo worden ook niet alle grijsaards door hun ouderdom lastig.

Ook zegt Cicero: Alle menschen wenschen een hoogen ouderdom te bereiken, en zij beklagen zich als zij dien bereikt hebben.”

Nog: „Gelijk wij den jongeling roemen die iets van den ouderdom heeft, zoo roemen wij ook den grijsaard, die iets jeugdigs bezit; en hij die zich hierop toelegt, moge oud zijn naar het ligchaam, maar met betrekking tot zijnen geest, zal hij het nimmer worden.”

EEN VROLIJK GEMOED.

Ik hoorde eens een jong mensch tot iemand zeggen: „Uw gelaat is voor mij als de opgaande zon, want ik zie het altijd verlevendigd met een binnelink glimlachen dat mij verheugt.”

Men ziet menschen wier leven in deze wereld heen kwijnt, als waren zij in eene gevangenis opgesloten. Alles maakt hen op het eerste oogenblik somber en gedrakt; zij houden niet op met zuchten en dag aan dag te klagen dat zij zoo weinig bezitten en worden bestendig gekweld door de vrees van te verliezen wat zij hebben. Zij zien altoos den slechten kant der zaken en kunnen nooit het tegenwoordige geluk genieten om het ongeluk dat zij voorzien. Dat is geen godsdienst; de godsdienst maakt het hart tevreden en wanneer hare groote en weldadige grondbeginselen in praktijk worden gebracht, is de mensch gelukkig in weerwil van zichzelf. De nyvere bij houdt zich niet op om zich te beklagen over de vergiftige bloemen en de doornachtige takken welke zij op haren togt ontmoet; maar zij gaat haren weg al gonzende voort, haren honig zoekende waar zij hem vinden kan, terwijl zij onbekommerd de plaatsen voorbijgaat waar die niet is. Oorzaken van klagen en misnoegdheid ontbreken in deze wereld niet, indien men genigd is er zich bij te bepalen. De weg dien wij bewandelen is dikwijls hard en moeilijk. Maar indien wij een vrolijk gemoed hebben en het hart genigd is God voor al zijne weldaden te danken, zullen ons de vertroosting en de genade van God niet ontbreken en wij zullen in vrede het doel van onze pelgrimschap bereiken.